

ה..פוטש" הלוחש. שבמהלכו השתלטו המרצים לסיפרות באוניברסיטת

בראילן על אגודת הסופרים העבריים * תכנים סיפוריים ללא

סופרים * עוד שריד מימי מפא"י ההיסטורית מתפזר בהדרגה

אם תרצו, אין זו אגודה!

אודותיהם או אודות יצירותיהם. לבד מריחותיהם של כמה סופרים, שימרו מעט מריחו של ביאליק, הרי שהאווירה בבית טשרניחובסקי הזכירה אמירה של צ'יצ'אקוב, גיבורו של נ"י קוראי גוגול בספרו נפשות מתות: "כוונתי לקנות את המתים, אלא שבספר התרשמים יהיו רשומים כאילו חיים הם..."

„אגדה ומציאות“

מצבה של הסיפרות העברית החדשה ויחס השילטון אליה הובלטו בהעדרו

כמו עלו מתוך תהום הנשייה הם ניכנסו זוגות, זוגות, כבעלי חיים קדמוניים, לי תיבתו של נוח. זוג אחרי זוג הם באו בשעריו של אולם משמים במשך כל ימות השנה, הנושא את השם בית טשרניחובסקי והשוכן לצידו של בית טוקולוב ההומה, על פניהם של הקרואים לא ניכר היה, שערב זה צריך להיות חג לסיפרות העברית. הם דאגו, שיהיה זה יום-אבל לסיפרות העברית.

שחקני הליגה הלאומית של הסיפרות הישראלית, משמאל ומימין, נפקדו מהוועידה ה-29 של הסופרים. מבית טשרניחובסקי

היפהיפה הנרדמת

פועה שלריתור, שתירגמה מאנגלית לעברית את שירי המשורר ההודי הנודע, רבינדרנט טאגור, ופירסמה שירים משלה, המזכירים את שיריו. לידה: בעלה, עסקן-סיפרות חיים תורן, שלא מש ממנה במהלך הוועידה ה-29 של האגודה, שהתקיימה בתל-אביב.

שנים רבות את סופרי ישראל בקונגרסים של אירגון הסופרים הבינלאומי פאן קלוב, בדומה לסופר היינריך בל, מייצגם של סופרי גרמניה בקונגרסים אלה, או כפי שאמר משורר צעיר: „מי זה ככלל היינריך בל ליד חיים תורן?“

בפניות האולם ובקפוטריה של בית הסופר ניראו כמה סופרים של ממש. ביניהם נתן יונתן, שבא למקום יותר בתוקף תפקידו כעורכה של הוצאת ספרית פועלים; או הסופר סמוי מיכאל, שזה מקרוב התקבל לאגודה; או הסופר יגאל מוסינזון, שי-הילך משועמם כולו וסיפר לכותב שורות אלה על גיאות הלשון שאותם מצא בספרו של הפרופ' שימקון זנדבנק מישוה אחר, שלדעתו הינם „בשרה לשפה העברית...“

בין הנוכחים הילך לו בצעד איטי בנציון תומר (ילדי הצל), שהוא יו"ר האירגון הקיקיוני התאחדות סופרי ישראל (אירגון המאחד תחת כנפיו את סופרי האידיש, הערבית, הרומנית והרוסית בארץ). הוא נהג כלפי בעלי זכות ההצבעה מינהג של יורש העצר, כפי שלחשו להן ציפורי שיר. תומר הינו מועמד של קשישי האגודה לרשת את מקומו של ישראל כוהן, שהחליט לפרוש מתפקיד יו"ר אגודת ה-סופרים.

ציפור שיר אחרת טענה, שסיבת מועמדותו של תומר לתפקיד זה הם תפקידיו הקודמים (ביניהם יועץ שרי-החינוך לענייני תרבות, המועצה לתרבות-ולאמנות) שבי מיסגרתם ריצה תמיד את אדוניו. תיקווחם של קשישי אגודת הסופרים, שגם במישרת יו"ר האגודה ריצה את אדוניו החדשים.

סופרי בראילן

יומה השני של ועידת אגודת הסופרים לא יכול היה לבייש את הצינים שבין אנשי התכנים של הפוליטיקה. כבר משעות ה' בוקר התמקד המאבק הגלוי בין שתי סיעות עיקריות. סיעה אחת של שרידי השמאל והגוש החילוני באגודה, שאותה אירגן (המשך בעמוד 60)

יותר כנכון. יחד עם זאת המשיך השר המר מסורת נוטפת דבש של שרי-חינוך קודמים לו. את מליצותיהם אודות חיים נחמן ביאליק, שאוד טשרניחובסקי, ש"י עגנון וחיים הזז התליף השר כמליצות נוטפות דבש אודות אורי צבי גרינברג. ש. שירום נשא את הנאום שניבצר ממנו לשאת בוועידת הסופרים הקדמת, ואחריו חזר עוד כמה עסקני-סיפרות, שנשאו דברים קצרים וארוכים. את הנאום המרכזי של סופרי ישראל נשא חבר מערכת דבר, אהרון מגד, שבעבר נשא כבר נאום מרכזי בוועידה, בשנת 1963. נושא הרצאתו של מגד היה „אגדה ומציאות“, ובמהלכה חתר לצמצם את הפערים האידאולוגיים הקיימים כיום בחברה הישראלית. בין השאר קבע מגד, במהלך „דבריהם של סופרי ישראל“: „מיפלטת חרות אינה עוד מיפלטת הגזע העברי החדש...“

תמונה משובבת נפש נראתה בינות לשויריות הצפופות של עסקני-הסיפרות כסופי השיעור. היתה זו גברת במיטב שנות ה' עמידה, שאותה הטיב לתאר סופר הארץ אמנון דנקנר, שנכח באולם הוועידה: „היפהיפה המקומית: המשוררת פועה שלריתור * — האשה החותרת הרחק בשנות הארבעים ונראית כבוכת-שעווה של אשה בת עשרים; פניה המשוהות בי מיני מרקחת נוצצת כאור הפלאשים של הצלמים. לגופה שימלה אדומה עם פיתוחי פרחים שחורים, בעלת מחשף נדיב ביותר. מעל איננה שיערה אדומה...“ אלא שסופר הארץ שכת להתייחס למעלותיו של בעלה, חיים תורן סמור הגבות, שאיש אינו מודע לתרומתו לסיפרות העברית, ולקוואן שלו על צמד מקומות בשורה הראשונה של הסופרים, אלא שחיים תורן ידוע מחוץ לתחומי ישראל יותר מאשר בקרב שוחרי הסיפרות העברית. שכן הוא מייצג מזה

* שלריתורן אינה משוררת ממש. תורן מתה היא בתירגום שירי המשורר ההודי רבינדרנט טאגור מאנגלית לעברית, וב' חיבור שירים משלה, המזכירים את שיריו.

האם אתה מזהה

מישהו מבין הסופרים האהובים עליך? הטיכויים לכן כימעט אפסיים. סופרים ומשוררים נודעים, כמו יהודה עמיחי, עמוס עוז, א.ב. יהושע, פינחס שדה ויונה וולך, נפקדו מוועידת הסופרים. את מקומם תפסו „נשמות מתות“, שאיש אינו מכיר את שמם או את עבודתם.

המופגן של ראשיה-ממשלה, מנחם בגין, משולחן הנכבדים. בוועידות קודמות של אגודת הסופרים נהגו ראשי ממשלות כדויד בן-גוריון, משה שרת, לוי אשכול, גולדה מאיר ויצחק רבין לשאת דברים. השמועה טוענת, כי גונב לאנשי לישכתו של בגין, שכמה משוררים צעירים, שכבוד הלשון העברית יקר להם, תיכננו לקרוא קריאות-ביניים לראשי הממשלה, בעיקר בשל העלבון שעלב בגין

נפקדו א.ב. יהושע (המאהב), עמוס עוז (מיכאל שלי), יהודה עמיחי (מאחרי כל זה מסתתר אושר), נתן זך (שירים שונים), פינחס שדה (חיים כמשל), עמוס קינן (בתחנה), פ. יזהר (חריבת חזקה), יצחק בן-נר (שקיעה כפרית), חיים גורי (שושנת הרוחות), יצחק שריר (גבריאל תירוש), דליה רביקוביץ (אהבת תפוח הזהב) ומשה שמיר (מלך בשר ודם). את מקומם של אלה תפסו

מאת דן עומר

בסיפרות העברית והישראלית בפגישתו עם חתן פרס-נובל, הסופר האדי יצחק בשוויט-זינגר (במהלכה אמר לסופר: „איי-אשר לומר באדיש שמאלי-ימין ל-חיילים, ולמטרה זו ישנה העברית...“). המניעים להיעדרו של ראשיה-ממשלה לא מנעו את הופעתו של שר החינוך והתרבות, זבולון המר. אחד מהנוכחים הסביר, שבנוכחותו ביקש שרי-החינוך ל-העניק מישנה-תוקף לנסיגה של אנשי אוניברסיטת בראילן להשתלט על מוסדות אגודת הסופרים, הסבר שהתברר מאוחר

נשמות מתות, שאיש אינו יודע את שמן או מהי תרומתם לסיפרות העברית לדר-רותיה; אנשים ששם מופיע ברשימת חברי אגודת הסופרים העבריים, כק.א. ברתני, יוסף אבן, הדד וייס, אבי נעים ברשאי, יוחנן גרנר, א. יעוז קסט, י. בוסר, יוסף שכטר, חיים תורן, ישראל אפרים, שרגאי אבי נר, פ. גנר, יוסף פרידלנדר, ועוד כמה עשרות כהני-סיפרות קשישים, שאיש מציבור קוראי העברית של שנות השישים והשבעים למאה-העשרים לא שמע